

Suomen Kuurosokeat ry

Tavoiteohjelma 2015–2024

Suomen Kuurosokeat ry
Föreningen Finlands Dövolinda rf

Suomen Kuurosokeat ry:n tavoiteohjelma vuosiksi 2015–2024

SISÄLTÖ

Johdanto

A. Tarkoitus

B. Järjestömme toimintaa ohjaavia arvoja ovat

C. Kuurosokeiden oikeudet

D. Järjestön tavoitteet

E. Tavoiteohjelman toteutumisen seuranta

Suomen Kuurosokeat ry:n tavoiteohjelma vuosiksi 2015–2024

Julkaisija: Suomen Kuurosokeat ry
040 778 0299 (vaihde)
kuurosokeat@kuurosokeat.fi
www.kuurosokeat.fi

Etu- ja takakannen kuvat: Pentti Pietiläinen

Painopaikka: Oriveden kirjapaino 2015

JOHDANTO

Tähän tavoiteohjelmaan kirjatut arvot, oikeudet ja tavoitteet todentavat kuurosokeiden perusoikeuksia. Tavoiteohjelma luo tärkeän perustan järjestössä tehtävälle kuurosokeustyölle. Tavoiteohjelmassa käytetään termiä kuurosokea tarkoittamaan kaikkia eri tavoin kuulonäkövammaisia ja kuurosokeita henkilöitä.

Järjestön tavoiteohjelmaa laadittaessa on huomioitu YK:n vammaissopimus. Tavoiteohjelmassa avataan kuurosokeiden näkökulmasta vammaissopimuksen oikeuksia. Tavoiteohjelma palvelee järjestöä, eri tavoin kuulonäkövammaisia ja kuurosokeita, syntymästään kuurosokeita, lähiverkostoa ja järjestön henkilöstöä. Tavoiteohjelma on laadittu yhteistyössä edellä mainittujen ryhmien kanssa. Tavoiteohjelma palvelee myös henkilöitä, jotka hyötyvät järjestön palveluista.

Tavoiteohjelman seuranta toteutetaan 3-4 vuoden välein. Seurantareportit ja mahdolliset tarkistusehdotukset tuodaan hyväksyttäväksi vuosikokouksiin. Tarvittaessa tavoiteohjelmaa päivitetään.

Suomen Kuurosokeat ry:n vuosikokous on hyväksynyt tavoiteohjelman kokouksessaan 23.11.2014.

A. TARKOITUS

Suomen Kuurosokeat ry valvoo kuurosokeiden ja vaikeasti kuulonäkövammaisten oikeuksia, tuottaa heille palveluita, toimii kuurosokeusalan asiantuntijana ja järjestää yhteistä toimintaa.

Järjestön tarkoitus on vähentää kuurosokeille ja heidän perheilleen vammasta aiheutuvia haittoja, ehkäistä syrjäytymistä sekä edistää kuurosokeiden yhdenvertaisuutta ja osallisuutta.

B. JÄRJESTÖMME TOIMINTAA OHJAAVIA ARVOJA OVAT

1. Ihmisarvon kunnioittaminen

Jokainen on arvokas omana itsenään. Itsemääräämisoikeus ja yksilön oikeus tehdä omat valinnat elämässään ovat järjestön toiminnan perusta.

2. Osallisuus ja heikomman puolelle asettuminen

Järjestön toiminnassa toteutetaan monimuotoista yhteisöllisyyttä ja osallisuutta huomioiden yksilölliset tarpeet. Järjestö asettuu toiminnassaan heikomman puolelle.

3. Yhdenvertaisuuden ja moninaisuuden kunnioittaminen

Järjestö arvostaa kielten, kulttuurien, tiedonsaantitapojen ja kommunikaatiomenetelmien moninaisuutta ja yksilöllisyyttä. Yhdessä etsimme ratkaisuja haasteellisiin kommunikaation ja tiedonsaannin tilanteisiin. Kohtaamme ihmiset yhdenvertaisina.

4. Kokemusasiantuntijuus ja ammatillinen osaaminen

Järjestössä arvostetaan omakohtaiseen kokemukseen perustuvaa asiantuntemusta. Kokemus, asiantuntijuus ja ammatillinen osaaminen yhdessä ovat järjestön toiminnan ja tuottamien palveluiden perusta. Kokemustiedon ja ammatillisen tiedon yhdistelmästä syntyy järjestön edustama kuurosokeusasiantuntijuus.

C. KUUROSOKEIDEN OIKEUDET

Kuurosokeiden henkilöiden perus- ja ihmisoikeudet turvataan Suomen perustuslaissa ja erilaisissa kansainvälisissä ihmisoikeussopimuksissa, kuten YK:n vammaisten oikeuksien sopimuksessa (CRPD).

Kuurosokeiden henkilöiden kannalta keskeisiä oikeuksia ovat:

1. Oikeus itsenäiseen ja ihmisarvoiseen elämään

Kuurosokealla on oikeus elämään, vapauteen, turvallisuuteen, itsemääräämisoikeuteen sekä koskemattomuuden suojaan. Kuurosokeus tulee tunnustaa omana vammaisryhmänään ja siihen liittyvät oikeudet tulee tunnustaa. Kaikessa kuurosokeustyössä huomioidaan asiakkaan itsemääräämisoikeus.

2. Oikeus koulutukseen ja elinikäiseen oppimiseen

Kuurosokealle tulee mahdollistaa hänen persoonallisuutensa, lahjakkuutensa ja omien kykyjensä kehittäminen. Oikeus oppimiseen ja itsensä kehittämiseen on elinikäinen.

3. Oikeus työhön ja toimeentuloon

Kuurosokealla on oikeus työhön yhdenvertaisesti muiden kanssa ja oikeus saada siitä toimeentulonsa. Kaikille tulee turvata välttämätön toimeentulo.

4. Oikeus liikkumiseen

Kuurosokealla on oikeus vapaaseen liikkumiseen. Kuurosokealla on oikeus liikkumistaidon ohjaukseen, yksilöllisiin liikkumisen apuvälineisiin sekä yksilöllisen tarpeen mukaisiin kuljetuspalveluihin kohtuullisin kustannuksin.

5. Oikeus oman asuin- ja elinympäristön valintaan

Kuurosokealla on oikeus valita asuinpaikkansa ja asumisjärjestelynsä, missä ja kenen kanssa asuu.

6. Oikeus terveyteen ja kuntoutukseen

Kuurosokealla on oikeus riittävään, vamman huomioivaan ja asiantuntevaan terveydenhuoltoon sekä kuntoutukseen seurantakäynteineen.

7. Oikeus esteettömään ja saavutettavaan tiedonsaantiin, kommunikaatioon ja ympäristöön

Koko väestölle tarkoitettujen palveluiden tulee olla kuurosokeiden saavutettavissa yhdenvertaisesti. Kuurosokeilla on oikeus tiedonsaantiin yhteiskunnan ja ympäristön tapahtumista. Kuurosokealla on oikeus yksilöllisen tarpeen mukaisiin apuvälineisiin, henkilökohtaiseen apuun, kommunikaatiomenetelmien opiskeluun ja tulkkauspalveluun. Asuin- ja elinympäristön esteettömyyttä tulee lisätä.

8. Oikeus kieleen ja kulttuuriin

Kuurosokealla on oikeus omaan kulttuuriin ja äidinkieleen (viittomakieli, puhutut kielet) sekä käyttää valitsemiaan kommunikaatio- ja tiedonsaantitapoja.

9. Oikeus vertaistukeen ja yhteisöllisyyteen

Kuurosokealla on oikeus yhdenvertaiseen osallisuuteen yhteiskunnassa ja monimuotoiseen vertaistukeen ja -toimintaan.

D. JÄRJESTÖN TAVOITTEET

Suomen Kuurosokeat ry:n tavoitteet vuosille 2015–2024 pohjautuvat järjestön arvoihin ja kuurosokeiden oikeuksiin.

1. Osallisuus tietoyhteiskunnassa

Uudet tieto- ja viestintäteknologiset ratkaisut muuttavat yhteiskunnan palveluita ja tiedonvälitystä. Henkilökohdainen asiakaspalvelu vähenee ja palveluiden saatavuus edellyttää yhä enemmän sähköistä asiointia niin viranomaispalveluissa kuin vaikkapa pankkiasioden hoitamisessa. Tiedonvälitys on muuttunut ja muuttuu edelleen ennenäkemätöntä vauhtia. Julkisen median rinnalle ovat tulleet erilaiset yhteisöpalvelut, joissa tietoa jaetaan suoraan käyttäjien kesken.

Tämä kehitys on kuurosokeiden kannalta sekä uhka että mahdollisuus.

Järjestön tavoitteena on tieto- ja viestintäteknologian ja tiedonsaannin esteettömyys. Saavutettavuus edellyttää ajantasaisia tieto- ja viestintäteknologisia ratkaisuja, apuvälineitä sekä riittävää kaksoisaistivamman huomioivaa käytön ohjausta ja koulutusta. Aina tulee olla vaihtoehtoinen tapa saavuttaa palvelu ilman lisäkustannuksia, jos tietokoneen käyttö ei muuten ole mahdollista.

Järjestö vaikuttaa yksityisten ja julkisten tahojen sekä median käyttämiin tieto- ja viestintäteknologisiin ratkaisuihin, jotta palveluiden yhdenvertainen saavutettavuus toteutuu.

2. Koulutus ja työllisyys

Yhteiskunnallinen kehitys, tieto- ja viestintäteknologian ja elinympäristön muutokset vaikuttavat sekä koulutuksen tarpeeseen että työelämään. Ihmisiltä vaaditaan yhä parempaa perus- ja ammatillista koulutusta, kielitaitoa sekä tieto- ja viestintäteknologian hallintaa. Hyvästä koulutuksesta huolimatta vammaisten henkilöiden on vaikeampi työllistyä kuin vammattomien henkilöiden. Mahdollisuuksia työllistymisen esteiden madaltamiseen on olemassa. Käytävissä on erilaisia tukimuotoja, mutta niistä ei tiedetä riittävästi tai niitä ei osata soveltaa käytäntöön. Tieto- ja viestintäteknologian kehitys on lisännyt kuurosokeiden koulutus- ja työllistymismahdollisuuksia.

Järjestön tavoitteena on, että kuurosokeat saavat tukea koulutuksessa, uravalinnoissa sekä työllistymiseen ja työelämässä pysymiseen. Kuurosokeiden tulee saada riittävät tukitoimenpiteet, jotta opiskelu ja työssäkäynti onnistuvat.

Järjestö vaikuttaa siihen, että kuurosokeutta ei nähdä koulutuksen tai työllistymisen esteenä. Järjestö tiedottaa kuurosokeille ja työnantajille työllistämistä edistävästä palveluista ja tukitoimista sekä erilaisista mahdollisuuksista työllistyä. Omassa toiminnassaan järjestö edistää palveluohjausta, kuurosokeiden henkilöiden työllisyyttä ja työpaikan sekä työyhteisön saavutettavuutta ja osallisuutta.

3. Elinikäinen kuntoutus ja terveydenhuollon palvelut

Yhteiskunnan tarjoamat terveyst- ja kuntoutuspalvelut ovat laajassa muutoksessa. Kaksoisaistivamman tunnetavuutta tulee lisätä, jotta sen tunnistaminen helpottuu. Palveluiden saatavuus tulee toteutua alueellisesti yhdenvertaisesti kaiken ikäisille. Kuurosokeiden kuntoutustarpeet poikkeavat isompien vamma- ja sairausryhmien kuntoutustarpeista. Köyhyys ja tiedonpuute voivat muodostua esteiksi palveluiden käyttämiselle.

Järjestön tavoitteena on, että kaikilla kuurosokeilla on mahdollisuus laadukkaaseen terveydenhuoltoon ja elinikäiseen kuntoutukseen seurantakäynteineen. Terveystenhuollon ja kuntoutuksen maksukattoja ja omavastuuosuuksia määriteltäessä huomioidaan palveluiden käyttäjien maksukyky.

Järjestön tavoitteena on riittävän laaja-alaisten kuntoutussuunnitelmien laatiminen kuurosokeille. Kuulon ja näön hoitomenetelmien kehittyessä kuurosokealle tulee aina taata paras mahdollinen hoito. Tietoa terveydenhuollon palveluista, kuntoutuksesta ja apuvälineistä on saatavilla. Yksilölliset tarpeet ovat kilpailutuksesta riippumatta ensisijainen peruste sille, minkälaisia palveluita tai apuvälineitä myönnetään. Apuvälineitä myönnettäessä huomioidaan käyttöohjeiden selkeys ja ymmärrettävyys sekä riittävä käytön ohjaus.

Järjestö vaikuttaa lainsäädäntöön elinikäisen kuntoutuksen mahdollistumiseksi ja tekee siinä verkostoyhteistyötä. Järjestö tiedottaa kuurosokeudesta, jotta kaksoisaisti-

vamman tunnistaminen lisääntyy terveydenhuollossa ja kuntoutuksessa. Järjestö vaikuttaa vaikeavammaisten mahdollisuuteen saada tarpeidensa mukaista kuntoutusta ja apuvälineitä iästä ja vammaisuuksien tasosta riippumatta. Järjestö vaikuttaa siihen, että kuntoutuksen ja terveydenhuollon laatuvaatimuksissa otetaan huomioon kuulonäkövamman erityisluonne niin sisällöllisesti kuin henkilökunnan koulutuksen suhteen.

4. Palveluiden saatavuus ja saavutettavuus

Yhteiskunnan ja lainsäädännön muutokset ja kilpailutus vaikuttavat julkisiin ja yksityisiin palveluihin sekä niiden toteuttamistapaan. Huolena on, että otetaanko muutoksissa huomioon vammaisten henkilöiden yksilölliset tarpeet.

Järjestön tavoitteena on, että sosiaali- ja terveystpalvelut toteutetaan perustuen yksilölliseen tarpeeseen. Erityistä huomiota kiinnitetään tulkkauksen ja henkilökohtaisen avun sekä tarvittavan viittomakielisen ohjauksen toteutumiseen kuurosokeiden tarpeiden mukaisesti. Palveluita kilpailutettaessa tulee painottaa laadullisia tekijöitä. Kilpailutuksen lopputuloksesta huolimatta palvelut on toteutettava yksilöllisiin tarpeisiin perustuen. Julkiset ja yksityiset palvelut suunnitellaan niin, että ne ovat kaikkien saavutettavissa. Yksilöittäin räätälöityjä tukitoimenpiteitä on käytettävä, jos muuta tapaa palvelun saavutettavuudelle ei ole. Palveluissa toteutuu alueellinen yhdenvertaisuus.

Järjestö vaikuttaa siihen, että erilaisten palveluiden tulee olla yhdenvertaisesti kaikkien saatavilla asuinpaikkakun-

nasta riippumatta. Palveluiden tulee olla esteettömiä ja saavutettavia myös kuurosokealle. ”Design for All – Kaikille sopiva suunnittelu” -periaate tulee olla kaiken yhteiskunnallisen suunnittelun lähtökohtana. Yksilöidyt ratkaisut toteutetaan niille, jotka sitä tästä huolimatta tarvitsevat. Järjestö vaikuttaa siihen, että julkisen tahon tiedotus saavuttaa myös kuurosokeat.

5. Vertaistoiminta ja yhteisöllisyys

Yksinäisyys ja syrjäytyminen ovat uhkana monille. Sairastuminen, vammaisuus ja köyhyys lisäävät syrjäytymisen riskiä. Kuurosokeilla sosiaalisten kontaktien luominen ja ylläpitäminen on vaikeaa. Yhteiset kokemukset sekä niiden jakaminen vertaisryhmässä tukevat osallisuutta ja yhteisöllisyyttä.

Järjestön tavoitteena on tarjota kuurosokeille ja heidän omaisilleen yhteisö, jossa kaikki voivat toimia vammojen asteesta, käytettävästä kielestä tai kommunikaatiotavasta riippumatta turvallisesti ja yhdenvertaisesti. Järjestö kuurosokeiden yhteisönä mahdollistaa erilaisia vertaistoiminnan muotoja ja osallisuutta. Tavoitteena on, että yksikään kuurosokea ei jäisi yksin vaan saa tarvitsemaansa tukea ja sosiaalisia kontakteja.

Järjestö vaikuttaa siihen, että kuurosokeat voivat elää itsenäistä ja omaehtoista elämää. Tietoa järjestöstä ja kuurosokeiden yhteisöstä on saatavilla terveys- ja sosiaalipalveluissa. Muun tiedotustyön ohella myös verkostotyön kautta vaikutetaan siihen, että tietoisuus järjestöstä tavoittaa eri elämäntilanteissa kuurosokeat henkilöt sekä heidän omaisensa.

E. TAVOITEOHJELMAN TOTEUTUMISEN SEURANTA

Tavoiteohjelman seuranta toteutetaan 3-4 vuoden välein. Seurantaraportit ja mahdolliset tarkistusehdotukset tuodaan hyväksyttäväksi vuosikokouksiin.

Suomen Kuurosokeat ry
Föreningen Finlands Dövblinda rf

www.kuurosokeat.fi

